

FN-förbundet
UNA SWEDEN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Foto: Unsplash/Ran Hege

Textilfabriken

Innehållsförteckning

Heldagsprogram – Textilfabriken	3
Kompetensmål	3
Målet med heldagsprogrammet	4
Förberedelse	4
Innehåll	5
Kontakt	5
Resurser	5
Rollspelet – Textilfabriken	6
Rollbeskrivningar Textilfabriken	12
Textilarbetare (arbetstagare)	13
Lagerarbetare (arbetstagare)	17
Fabriksägare (arbetsgivare)	21
Regeringen	25
FN:s arbetsorganisation ILO	29
Fakta om ILO	31
Slutsats för rollspelet	33
Slutsats för rollspelet spelat på 3 grupper	33
Slutsats för rollspelet spelat på 4 grupper	36
Digitalt diskussionsunderlag	42

Heldagsprogram – Textilfabriken

Ett heldagsupplägg om anständigt arbetsliv och hållbar utveckling, utifrån Textilindustrin i Kambodja.

Nyckelord: Etisk handel, arbetsmarknad, konflikter, medborgarskap, mänskliga rättigheter

KOMPETENSMÅL

Rätt och samhälle: Internationell rätt, mänskliga rättigheter, etik och moral, lagstiftning

Svenska: Retorik, textbearbetning, argumentationsteknik, kommunikation och reflektion, muntlig presentation

Samhällskunskap: Globaliseringsprocesser, genus, makt, demokrati, samhällsförhållanden, samhällsfunktioner och verksamheter, grupper och individer, hållbar utveckling, jämställdhet, mänskliga rättigheter, möjligheter och utmaningar

Internationella relationer: Globaliseringsprocesser, mänskliga rättigheter, möjligheter och svårigheter med att säkerställa individens rättigheter och säkerhet, orsaker till och följder av samarbeten och konflikter

Naturkunskap: Hållbar utveckling, konsumtion och produktion, jämställdhet, människans hälsa, mänskliga rättigheter

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering: Globala utvecklings- och rättvisefrågor, lokala eller regionala studier, människan i samtiden

Ekonomi: Hållbar utveckling, makt, inflytande, ekonomiska förhållanden, juridik, samhällsfunktioner och verksamheter, mänskliga rättigheter, resursfördelning

Tid:	En hel dag – c:a 6,5 timmar utan paus
Aktivitet:	Film, rollspel, diskussion och grupparbete
Tema:	Anständigt arbetsliv och ansvarsfull konsumtion

MÅLET MED HELDAGSPROGRAMMET

Målet med dagen är att eleverna ska:

- Få insikt i hur intressekonflikter kan ta sig uttryck mellan anställda, arbetsgivare och myndigheter i ett lågkostnadsland.
- Göra sig bekant med utmaningar, möjligheter och dilemman i den globala produktionskedjan, internationell handel och frågor relaterade till ekonomiska och sociala ojämlikheter på arbetsmarknaden.
- Göra sig bekant med FN:s arbetsorganisation ILO och dess roll i arbetskonflikter.
- Sätta sig in i andras situation, formulera och presentera argument, delta i muntlig presentation och genomföra reflektionsarbete.
- Förstå hur de olika hållbarhetsmålen är integrerade i varandra, särskilt mål 8 om anständigt arbete, mål 10 om ojämlikhet, mål 5 om jämställdhet och mål 12 om ansvarsfull konsumtion och produktion.

FÖRBEREDELSE

Ladda ner PowerPoint-presentationen till programmet som du använder för att vägleda eleverna under hela dagen. Anteckningsrutan ger vägledning för varje session.

Heldagsprogram Textilfabriken (PowerPoint)

Dela upp eleverna i grupper om fyra för diskussionsuppgiften i del 3 om ansvarsfull konsumtion och produktion.

Dela det digitala diskussionsunderlaget till eleverna, vilket gör det enkelt för dem att klicka på länkarna till artiklarna de kommer att läsa i del 3 om ansvarsfull produktion och konsumtion.

Gruppuppgift diskussionsunderlag Textilfabriken

Dela in eleverna i grupper om tre för reflektionsuppgiften i del 4.

Ha tre glansiga ark redo för var och en av grupperna inför reflektionsövningarna i del 4.

INNEHÅLL

Heldagsprogrammet kräver ingen förberedelse eller förkunskaper hos eleverna, och är indelat i fyra delar:

Del 1: Vad är ett anständigt arbetsliv?	120 min
Del 2: Rollspel Textilfabriken	90 min
Del 3: Ansvarsfull produktion och konsumtion	120 min
Del 4: Sammanfattning och reflektion	60 min

Del 1: Vad är ett anständigt arbetsliv? 120 min

Använd PowerPointen för att gå igenom första delen av heldagsprogrammet.

Del 2: Rollspelet Textilfabriken 90 min

Rollspelet kräver ingen förkunskap hos eleverna, och är väl lämpad för klasser i alla storlekar. Du spelar rollspelet genom att följa anvisningarna på den här sidan. Du kan också kontakta Svenska FN-förbundet ifall du vill ha stöd i genomförandet av rollspelet.

Del 3: Ansvarsfull produktion och konsumtion 120 min

Syftet med denna session är att dra eleverna tillbaka till verkligheten och reflektera över vilka faktorer som kan påverka situationen för textilarbetare i Kambodja. Följ instruktionerna i PowerPoint, som startar på bild 20. Det är här eleverna använder sig av det digitala diskussionsunderlaget, som du hittar lite längre ned i dokumentet.

Del 4: Summering och reflektion 60 min

Summeringen består bland annat av en reflektionsuppgift. Följ vägledningen i PowerPointen på sida 26–29.

KONTAKT

Har du frågor om Textilfabriken? Ta kontakt med Svenska FN-förbundets projektledare för FN-rollspel. <https://fn.se/om-oss/kontakta-oss/>

RESURSER

Läs mer om FN-rollspel: <https://fn.se/fnskola/fn-rollspel/arrangera-fn-rollspel/>

Läs mer om de globala målen för hållbar utveckling:
<https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/>

Läs mer om ILO: <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/lang--en/index.htm>

Rollspelet – Textilfabriken

Rollspel är ett upplevelsebaserat läromedel som väcker engagemang och empati, och som bidrar till att elever lär sig att identifiera med de olika rollerna. Som metod ger rollspel eleverna insikt i bakgrunden till andras handlingar, och eleverna får själva känna på vilka utmaningar som FN står inför idag. Genom att låta eleverna spela rollen som textilarbetare, fabriksägare eller representant från ILO, väcks frågor och reflektion kring vad som faktiskt motiverar ens egna och andras handlingar.

Vi på Svenska FN-förbundet stöttar gärna med en ordförande som kan komma till din skola och genomföra rollspelet tillsammans med er, eller så kan du genomföra det själv med hjälp av lärarhandledningen längre ner på denna sida. Utöver en handledning består undervisningsmaterialet av en PowerPoint-presentation, resurser och plan inför genomförandet av rollspel och förslag till efterarbete.

INTRODUKTION

Rollspelet ger eleverna kunskap om aktuella intressekonflikter mellan anställda, arbetsgivare och myndigheter i ett lågkostnadsland. De får bekanta sig med de utmaningar och möjligheter som existerar i globala produktionsprocesser, internationell handel, samt frågor relaterade till en könsfördelad arbetsmarknad och ekonomisk och social ojämlikhet. FN:s roll i arbetskonflikter illustreras även av eleverna genom FN:s internationella arbetsorganisation, ILO. Eleverna får även öva på att sätta sig in i andras situation, formulera och presentera argument, ha muntliga presentationer och genomföra reflektionsarbete.

Spelet går ut på att eleverna blir tilldelade roller som representerar för olika parter i arbetslivet – arbetstagare, arbetsgivare och regering – och FN:s arbetsorganisation (ILO). Alla grupper bör diskutera igenom sina egna frågor, med utgångspunkt i att arbetarnas arbetsförhållanden är dåliga. Arbetarna överväger att gå i strejk, arbetsgivarna överväger lockout och regeringen måste medla eller ta parti med någon sida. ILO ska ge råd och bistå vid förhandlingar. Detta bör diskuteras inom varje grupp, och kan leda till förhandlingar mellan grupperna. Spelet avslutas med en omröstning om vilket alternativ som grupperna anser är det bästa.

Spelet kräver ingen förberedelse, och är en bra ingångsdörr för att arbeta med frågor som hållbar utveckling, arbetsliv, globalisering och etisk handel, konsumtion och miljöutbildning och FN:s hållbarhetsmål. Rollspelet kräver inga förkunskaper hos eleverna och passar bra för en dubbeltimme (90 min), för klasser i alla storlekar.

Textilfabriken finns också som ett heldagsprogram, där eleverna får en djupare inblick i vad anständigt arbete innebär och vilken roll det spelar i relation till hållbar utveckling.

LÄRARHANDLEDNING

Nedan finns information om vad som krävs för att förbereda spelet, och längst ner hittar du en sammanfattad genomgång av spelet.

Inför första timmen måste du förbereda:

- Två bord med tillhörande stolar; ett för gruppen som representerar regeringen och en för arbetsgivarna (skrivbord är bra att använda).
- Två skrivbord och stolar för ILO:s kontor, längst fram i klassrummet.
- Dator med projektor och ljudanslutning.
- Kopiera: 4 x situationsbeskrivning, 1 rollbeskrivning för respektive grupp, nyhetsfall och sammanfattning.

GRUPPINDELNING

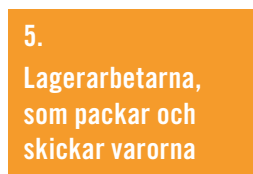
Vi vill att du som känner eleverna ska dela in klassen i 3 eller 4 lika stora grupper. (Fyra grupper om klassen har 18 eller fler elever). Grupperna bör bestå av minst 4 elever per grupp, plus 2 elever som spelar FN:s arbetsorganisation ILO. Med fyra grupper spelas rollspelet med två olika arbetargrupper; textilarbetare och lagerarbetare. Med tre grupper spelas rollspelet med endast en arbetsgrupp; textilarbetarna. Om antalet elever i grupperna är ojämnt så bör arbetargrupperna vara de största.

Grupperna är indelade i separata områden i klassrummet. Arbetarna måste sitta på golvet. Arbetsgivare och myndigheter sitter på stolar vid borden. Två elever väljs ut för att spela ILO. De får sin egen rollbeskrivning och sitter vid eget bord längst fram i klassrummet.

Detta resulterar i dessa grupper:

Eventuellt också:

ILO:S ROLL

Två elever spelar ILO. De ges en rollbeskrivning och följs upp av spelledarna tidigt i spelet. När ILO-eleverna har förberett sig ges de ordet och de får presentera sig som ILO inför de andra grupperna, innan de ”officiellt förklarar ILO-kontoret i Kambodja öppnat”. När ILO-kontoret öppnas kan en representant från respektive grupp besöka ILO för rådgivning.

I rollbeskrivningen för varje grupp finns det information om detta. Det står också att grupperna ska välja en ”representant”, som kan bytas på vägen. Dessa elever måste inte bara besöka de andra grupperna, utan det är de som utses till ”ledare” för sin grupp som också måste samordna med vem som söker vem. ILO har möjlighet att aktivt söka upp grupperna, om det är så att grupperna i liten utsträckning använder sig av ILO-kontoret.

ILO kan även ta initiativ till att organisera en gemensam förhandling där alla grupper sitter i en ”hästsko” runt ILO-kontoret, och alla får chans att presentera sina krav och frågor. ILO kan sedan fungera som en ordförande (om ILO ska organisera en sådan gemensam förhandling bör det ske i samråd med spelledare och ILO-eleverna).

ROLLER OCH SPELETS GÅNG

Varje grupp ges en rollbeskrivning i början av spelet. Där står det vilka intressen gruppen har och vilka problem- och svarsalternativ som gruppen står inför. Rollbeskrivningen innehåller några förklarande begrepp, samt några argument för och emot respektive alternativ. Oavsett argument i rollbeskrivningen, så är det de argument som eleverna kommer fram till i spelets gång som är de viktigaste, för elevernas lärande och spelets framgång.

VAL

Grupperna måste komma överens om vilket alternativ de väljer. Detta organiseras inom respektive grupp. Gruppen meddelar sitt svar till spelledaren innan pausen (efter 60 min).

Diskussionen kommer ofta igång när du pressar grupperna lite, så säg gärna till eleverna när det är 10 eller 5 minuter kvar. Samtidigt kan du påminna eleverna om att det är viktigt att de tar ett val så snart som möjligt. Spelledaren noterar vad grupperna har beslutat om, dvs vilket svarsalternativ de har valt, för att sedan hitta rätt slutsats under pausen (se separat blad: ”slutsats”).

Om eleverna tar initiativ till att formulera sina egna svarsalternativ eller anordna möten, kan spelledaren välja att öppna upp rollspelet och göra det mer flexibelt. Ofta ser vi att grupper vill lägga fram någon form av klausul, om att valen de gjort är ”förutsatt att...”.

Rollspelets ledare bör försöka formulera någon form av slutsats om vad resultatet blev i bakgrund av de val som grupperna har gjort. Det behöver inte nödvändigtvis vara den ”vinnande” gruppen, men ett alternativ är att lyfta fram vilken grupp som skulle gynnats mest av slutresultatet. På detta sätt får eleverna som drivs av att tävla en känsla för att spelet är avslutat.

PAUS 15 MIN

Under pausen så kommer spelledaren fram till en slutsats baserat på kombinationen av val som grupperna har gjort (se separat blad: ”slutsats”). Spelledaren möblerar även om klassrummet tillbaka till den vanliga ordningen, eller annan passande layout (på grund av visning av filmklipp).

Om arbetsgrupperna vinner spelet helt eller delvis kan införandet av stolar och skrivbord för arbetarna presenteras som en förbättring av arbetsförhållandena. Om arbetarna ”förlorar” spelet presenteras inte införandet av stolar och skrivbord som något relaterat till spelet. Arbetarna får därmed stolar och skrivbord oavsett.

SPELET AVSLUTAS OCH VERKLIGHETEN DISKUTERAS

Spelet avslutas med att spelledaren läser upp den aktuella slutsatsen från ”slutsats”. Börja sedan med att gå igenom den andra delen av PowerPoint-presentationen, som startar med ”reflektionsfrågor efter spelet”. Eleverna uppmanas att dela med sig av sina åsikter om situationen de har upplevt. Om det är bristande engagemang i diskussionen om själva spelet, så fortsätt vidare på PowerPoint-presentationen som knyter an temat till verkligheten i Kambodja.

När det passar, rekommenderar vi att du visar ett avsnitt från TV-serien ”Sweatshop”.

Spelet har förhoppningsvis rört upp några känslor och referenspunkter, som gör eleverna mer mottagliga för att lära sig mer om temat som spelet tar upp. Eftersom spelet inte kräver någon förberedelse eller förkunskaper, är det än mer relevant att ha ett ordentligt efterarbete med tid för reflektion i slutet.

SPELETS GÅNG

Punkterna nedanför är en kom-ihåg-lista för spelledaren. De utsatta tiderna är ungefärliga, men kan vara bra att förhålla sig till.

Del 1 60 min

1. PowerPoint-presentationen ”Textilfabriken – ett rollspel om hållbart arbetsliv” (10 min)
2. Starta spelet – dela ut rollbeskrivningarna för varje grupp, och be en i respektive grupp att läsa upp det för de andra. Säg till grupperna att de kan börja diskutera så fort de läst igenom rollbeskrivningen. (5 min)
3. Kolla läget med ILO-gruppen: se till att de förstår att de båda kommer att presentera ILO inför de andra grupperna och att de kommer att fungera som rådgivare för grupperna efter presentationen.
4. När ILO är redo att presentera sig (cirka 15 minuter in i spelet), så ber du att grupperna pausar sina diskussioner för att lyssna på ILO. ILO berättar då något mer detaljerat om sig själva, och öppnar sedan upp för att grupperna ska kunna använda dem som rådgivare. (cirka 2 min)
5. När ILO-gruppen är klara med presentationen, se till att grupperna fortsätter med sina diskussioner, och att de söker råd från ILO.
6. Överväg om ILO ska organisera en gemensam förhandling med alla. Bestäm det i samråd med ILO.
7. 50–55 minuter in i spelet, berättar du för grupperna att de måste bestämma sig för ett val, och att det kommer genomföras en röstning.
8. Pausa efter 60 minuter, efter det att alla grupper har bestämt sig för ett val, och informerat dig om det valet. Du måste sedan anteckna vilka grupper som valt vilket alternativ.

Paus 15 min

9. Under pausen bestämmer du, baserat på vilket val som grupperna har gjort, vilket scenario/slutsats som du ska läsa upp för klassen efter pausen (se separat blad ”slutsats”). Du möblerar också om klassrummet så att arbetarna får stolar som de andra.

Del 2 15–30 min

10. Du läser upp slutsatsen som gruppernas val resulterade i, från bladet ”slutsats”.
11. Använd den sista delen av PowerPoint-presentationen – del 3. Dra diskussionen tillbaka till verkligheten med användningen av bilderna, nyheterna och filmen som finns med i presentationen.

Rollbeskrivningar Textilfabriken

SITUATIONEN – INFORMATION TILL ALLA

Du befinner dig på textilfabriken Wing Ying i Phnom Pen, Kambodja. Här produceras det T-shirts för en stor klädkedja i Europa. Fabriken har tidigare framställts som ett gott exempel för andra textilfabriker, på grund av den höga produktionen. Fabriker som denna är en stor bidragande faktor till den ekonomiska tillväxten i landet. Kläder och skor har utvecklats till att bli landets viktigaste exportvara, och de senaste åren har regeringen satsat på att göra det lättare för utländska investerare att köpa fabriker.

Nu har flera nya textilfabriker byggts i området och konkurrensen har blivit tuffare. Regeringen och arbetsgivarna har åtagit sig att hålla lönerna låga och produktionen hög. Detta kommer att underlätta konkurrensen med liknande fabriker i andra länder, och fortsätta attrahera utländska investerare att investera pengar i Kambodja-fabrikerna. Livsmedelspriserna i landet har stigit, liksom kostnaderna för hyra, el och vatten. Lönerna har inte höjts på länge. Samtidigt har arbetsgivarna bortprioriterat att förbättra säkerheten och arbetsvillkoren på fabrikerna.

Nya fabriker byggs i närheten där arbetarna bor, och det fruktas att kemikalier från fabrikerna kommer att förorena dricksvattnet. Vissa arbetare har redan blivit sjuka av att dricka vattnet på fabriken, och det fruktas att vattnet redan är förorenat. Arbetarna är mycket missnöjda med arbetsvillkoren och de låga lönerna, och fackförningarna hotar nu med att gå i strejk. FN:s arbetsorganisation ILO har öppnat upp ett kontor i staden, och finns numera tillgängliga för råd och stöd till arbetare, regering och arbetsgivare. ILO har även befogenhet att organisera förhandlingar mellan parterna, i hopp om att ett förhandlat avtal kan förhindra strejker och lockouts.

Spelet är centrerat kring tre eventuella åtgärder

- **Strejk** – Om vissa anställda väljer att gå i strejk kan det leda till stora extra-kostnader för företaget och att arbetarna inte får lön. Produktionen kommer att minska och företaget kommer att förlora intäkter. Arbetarna har inte råd att strejka under någon längre tid, och desamma gäller för företaget. Om olika fackföreningar går samman kommer de att stå starkare i en eventuell strejk.
- **Förhandling** – Arbetsgivaren kan välja att bemöta arbetarnas krav för att undvika strejk. Å andra sidan kanske arbetarna väljer att inte strejka, ifall de tror att regeringen kommer stödja arbetsgivaren, eller ifall de fått åtminstone några av sina krav uppfyllda. ILO kommer finnas tillgängliga för att bistå parterna med hjälp för att nå en överenskommelse.
- **Lockout** – Om arbetsgivaren väljer att införa en lockout så kommer hela produktionen att stängas ner under en period. Ingen får arbeta och ingen får betalt, oavsett om arbetarna strejkar eller inte. Resultatet av både strejk och lockout beror på samspelet mellan alla parter i arbetslivet. Att få stöd från regeringen kan vara avgörande.

4.

Textil-
arbetarna
som tillverkar
T-shirts på
fabriken

TEXTILARBETARE (ARBETSTAGARE)

Uppgiften:

Dåliga arbetsförhållanden och låga löner har lett till diskussioner i deras nybildade fackförening, som alla i denna grupp är en del av. Diskussionen handlar om huruvida de ska gå i strejk eller inte. De är osäkra eftersom de inte vet vilka konsekvenser det kommer att få. Du har två alternativ att välja mellan:

1. **Strejka** – du väljer att inte dyka upp på jobbet på fabriken, men demonstrerar på gatorna för att kräva högre löner och bättre arbetsvillkor.
2. **Strejka inte** – du väljer att fortsätta arbeta, antingen för att de
 - a. har uppfyllt alla eller några av dina krav för bättre arbetsvillkor och högre löner,
 - b. eller för att du inte kan eller inte vill riskera förlora ditt jobb eller gå utan lön under en lång tid.

Chenda berättar: ”Hej! Vi är textilarbetare på textilfabriken Wing Ying i Phnom Pen, och arbetar med att sy T-shirts som säljs i Europa. Vi arbetar 6 till 7 dagar i veckan, våra arbetsdagar varar i 14 timmar och vi tjänar 450 kr per månad. Priset på hyra, el, vatten och mat har ökat under det senaste året utan att våra löner har höjts. Vi är rädda för att vi snart inte har råd med mat till familjen. Arbetsförhållandena på fabriken är eländiga: dålig luft, smutsiga toaletter och orent dricksvatten. Vi sitter tätt och nödutgångarna är blockerade. Under de senaste veckorna har flera av våra kollegor svimmat på jobbet, och vissa kämpar med njur- och hjärtproblem. Ofta är jag illamående och har huvudvärk i slutet av dagen. Vi har börjat diskutera arbetsvillkor och höjda löner, och överväger att gå i strejk. Vi måste välja en verkställande ordförande och en representant som ska förhandla med arbetsgivarna. Det är viktigt att vi gör något nu!”

Din uppgift är nu:

1. Läs på om argumenten för och mot strejk (längre ned i dokumentet).
2. Diskutera vilka av de två valen som är bäst för dig (strejk eller att avstå från strejk).
3. Skriv ner förslag på hur du kan övertyga arbetsgivare och regeringen att stötta dig.
4. Skicka en representant till ILO för rådgivning (när ILO-kontoret är öppet).
5. Skicka en representant till lagerarbetarna för att fråga om de vill gå samman i en gemensam fackförening.
6. Skicka en representant för att förhandla med arbetsgivare och en till regeringen.
7. När ILO gett dig besked så bestämmer du dig för att strejka eller inte.

Målet med förhandlingarna:

1. ARBETSVILLKOR:

Kräva förbättring av arbetsvillkoren på arbetsplatsen:

- a. **Hälsa:** Fria nödutgångar, skyddsutrustning och ny brandsläckarutrustning.
- b. **Hälsa:** Bättre ventilation, rena toaletter och rent dricksvatten.
- c. **Miljö:** Kemiska utsläpp från fabriken måste undersökas.
- d. **Arbets tid:** Kortare arbetsdagar och möjligheter till pauser under arbetstid.

2. LÖN:

Kräva högre löner för alla:

- a. Utan fackförening kan du kräva att minimilönen höjs till 650 kr per månad.
- b. Om du lyckas föra samman båda grupper av arbetare i en fackförening kan du kräva att minimilönen höjs till 950 kr per månad.

Huvudargument FÖR att gå i strejk

- Strejk är det tydligaste sättet att säga ifrån på. Vi måste sätta press på arbetsgivarna, och strejk är vår enda möjlighet i denna hopplösa situation.
- Vi är fler än dem, och bara om vi gör detta tillsammans är vi starka nog för att vinna.
- Vi har rättigheter. Det handlar inte bara om bättre arbetsvillkor, utan också om rättvisa och självrespekt. Vi kan inte låta fabriksägarna göra som de vill.
- Tänk på de kommande generationerna. Vi gör detta inte bara för vår egen del, utan också för våra barn och barnbarn. Om vi inte tar denna kamp nu så kommer det orättvisa systemet att överföras till dem.
- Regeringen kommer att försvara oss. Regeringen kan stötta oss och kommer att skydda oss från arbetsgivarnas reaktioner. De vill inte riskera att få kritik från ILO, eller negativ uppmärksamhet i media.
- Arbetsgivarna behöver oss. Det är dyrt att utbilda nya anställda, och om vi gör detta tillsammans så kommer de att acceptera våra krav. Det blir för dyrt att sparka oss allihop.
- Det handlar också om samhällets förtryck mot kvinnor. Männerna bestämmer och tjänar mest. Om vi väljer att strejka så kommer vi få stöd från kvinnor i andra yrken runtom i hela Kambodja.

Huvudargument för att INTE gå i strejk

- Vi borde försöka övertala dem först. Att hota med strejk är bättre än att faktiskt behöva gå i strejk. Kanske kommer arbetsgivarna att uppfylla våra krav om vi får dem att förstå att situationen är omänsklig.
- Det finns en risk för att regeringen går emot oss. Det är lättare att få regeringen på vår sida om vi inte strejkar. Vi kommer inte att kunna stå emot arbetsgivaren om regeringen går in och stöttar dem.
- Arbetsgivaren kommer bara att anställa nya arbetare. I dagens situation med så mycket arbetslöshet, är strejk inte ett effektivt pressmedel. Det enda som en strejk kommer bidra med är att vi förlorar jobbet. Det är bättre att ha ett dåligt jobb med liten inkomst än att inte ha ett jobb och stå utan inkomst.
- Vi har inte råd att gå utan lön under någon längre tid. Även om en strejk kan leda till bättre arbetsförhållanden på lång sikt, kommer en strejk att resultera i lägre inkomst under en tid.
- Regeringen och arbetsgivarna stöttar varandra. Det finns större anledning att tro att regeringen kommer att stötta dem än oss. Systemet är korrupt.

Begreppsförklaringar:

Arbetsgivare är den som ger lön till en person som utfört ett jobb. I detta rollspel så är det fabriksägarna.

Arbetstagare är en person som utför ett jobb för en arbetsgivare. I detta rollspel så är det textilarbetarna och lagerarbetarna. Arbetstagare kallas ofta bara för arbetare.

Fackförening är en organiserad grupp arbetare, vanligtvis inom samma yrkesgrupp. Fackföreningens huvuduppgift är att kämpa för bättre löner och goda arbetsvillkor. Dessa mål blir lättare att uppnå när arbetstagarna står bakom kraven, då strejk är det mest kraftfulla sättet att pressa arbetsgivarna på.

Strejk är ett helt eller delvis arbetsstopp som initieras av arbetarna och deras fackföreningar. Detta innebär att arbetarna vägrar att genomföra arbete innan vissa villkor/krav accepteras av arbetsgivarna.

Lockout är också ett arbetsstopp, men det är arbetsgivaren som kan välja att införa lockout. De gör detta för att tvinga arbetarna att avbryta sin strejk. Man kan säga att arbetsgivaren ”låser dörrarna” på arbetsplatsen. Arbetarna utesluts då från sitt lönearbete. Arbetarna som inte är i strejk blir ofta permitterade (de får gå hem), vilket skapar en intressekonflikt mellan arbetarna som strejkar på ena sidan, och de som är permitterade och fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning) på andra sidan.

ILO är FN:s internationella arbetsorganisation, skapad för att förbättra arbetsförhållanden för arbetare världen över.

Ditt förhållningssätt till de andra grupperna:

Arbetsgivare: Du är tacksam för att du har ett jobb, men gillar inte att arbetsgivaren skjuter upp på att ta tag i de dåliga arbetsvillkoren och de låga lönerna. De visar liten förståelse för att du tjänar för lite för att kunna ha ett värdigt liv, och du blir trött på att arbeta. Du misstänker att arbetsgivarna spenderar mesta delen av pengarna på egna löner. Du är rädd för att arbetsgivarna kommer att införa lockout om bara en av fackföreningarna strejkar.

Lagerarbetare: Du har en bra relation med lagerarbetarna, men du är rädd för att de inte är intresserade av att stötta dig ifall arbetsgivaren hotar med lockout. Därför är det viktigt för dig att föreslå en sammanslagning av fackföreningarna så ni kan bilda ett gemensamt fackförbund. Lagerarbetarna har bättre löner än du, men de arbetar också under farliga arbetsförhållanden och saknar skyddsutrustning.

Regeringen: Du vet att regeringen har en nära relation med arbetsgivarna, och att det kommer bli svårt att övertyga dem att stötta er ifall det blir strejk.

FN:s internationella arbetsorganisation ILO: ILO är i grunden en neutral organisation som betonar parternas skyldigheter och rättigheter. Detta kan vara till stor hjälp för dig. Du bör därför kontakta ILO för att lära dig mer om dina rättigheter. ILO kan ge dig råd som kan hjälpa dig att övertyga arbetsgivaren och regeringen att de ska uppfylla kraven. ILO kan också bistå med hjälp i förhandlingar och dialog (dvs. organisera ett möte i hopp om att hitta en lösning).

5.

Lager-
arbetarna,
som packar
och skickar
varorna

LAGERARBETARE (ARBETSTAGARE)

Uppgiften:

Dåliga arbetsförhållanden och låga löner har lett till diskussioner i deras nybildade fackförening, som alla i denna grupp är en del av. Diskussionen handlar om huruvida deras fackförening ska gå i strejk eller inte. De är osäkra eftersom de inte vet vilka konsekvenser det kommer att få. Du har två alternativ att välja mellan:

1. **Strejka** – du väljer att inte dyka upp på jobbet på fabriken, men demonstrerar på gatorna för att kräva högre löner och bättre arbetsvillkor.
2. **Strejka inte** – du väljer att fortsätta arbeta, antingen för att de
 - a. har uppfyllt alla eller några av dina krav för bättre arbetsvillkor och högre löner
 - b. eller för att du inte kan eller inte vill riskera förlora ditt jobb eller gå utan lön under en lång tid.

Ponleak berättar: *”Hej! Vi är lagerarbetare på textilfabriken Wing Ying i Phnom Pen. Jobbet är att packa T-shirts i lådor, som transporteras i lastbilar och vidare med fartyg till Europa. Vi arbetar 6 till 7 dagar i veckan, våra arbetsdagar varar i 12 timmar och vi tjänar 750 kr per månad. Priset på hyra, el, vatten och mat har ökat under det senaste året utan att våra löner har höjts. Arbetsgivaren vill att vi ska arbeta på snabbare och har varnat oss för att dra ner på våra pauser. Arbetsförhållandena på lagret är dåliga: det är varmt, dålig luft och orent dricksvatten. Vi har inte handskar eller annan skyddsutrustning och vi måste bära tungt. Flera av de äldre som arbetar här har ryggproblem, och två av mina kollegor har blivit påkörda av en truck på lagret. En av nödutgångarna är blockerad och brandslangen är skadad. Vi har börjat diskutera arbetsvillkor och höjda löner och överväger att gå i strejk. Vi måste välja en verkställande ordförande och en representant som ska förhandla med arbetsgivaren. Det är viktigt att vi gör något åt arbetsförhållandena, men vi kan inte riskera att förlora våra jobb.”*

Din uppgift är nu:

1. Läs på om argumenten för och mot strejk (längre ned i dokumentet).
2. Diskutera vilka av de två valen som är bäst för dig (strejk eller att avstå från strejk).
3. Skriv ner förslag på hur du kan övertyga arbetsgivare och regering att hjälpa dig.
4. Skicka en representant till ILO för rådgivning (när ILO-kontoret är öppet).
5. Skicka en eller två representanter till textilarbetarna för att höra om de vill gå samman i en gemensam fackförening.
6. Skicka en representant för att förhandla med arbetsgivare och en till regeringen.
7. När ILO gett dig besked så bestämmer du dig för att strejka eller inte.

Målet med förhandlingarna:

1. ARBETSVILLKOR:

Kräva förbättring av arbetsvillkoren på arbetsplatsen:

- a. **Hälsa:** Fria nödutgångar, skyddsutrustning, brandsläckningsutrustning och bättre säkerhetssystem.
- b. **Hälsa:** Bättre ventilation och rent dricksvatten.
- c. **Miljö:** Kemiska utsläpp från fabriken måste undersökas.
- d. **Arbetstid:** Kortare arbetsdagar och pauser under arbetstid.

2. LÖN:

Kräva höjd lön för alla, ENDAST om arbetsgivaren inte hotar med lockout:

- a. Utan fackförening kan du kräva att minimilönen höjs till 850 kr per månad.
- b. Om du väljer att gå med i en fackförening kan du kräva att minimilönen höjs till 950 kr per månad.

Huvudargument FÖR att gå i strejk:

- Strejk är det tydligaste sättet att säga ifrån på. Vi måste sätta press på arbetsgivarna, och strejk är vår enda möjlighet i denna hopplösa situation.
- Vi är fler än dem, och bara om vi gör detta tillsammans är vi starka nog för att vinna.
- Vi har rättigheter. Det handlar inte bara om bättre arbetsvillkor, utan också om rättvisa och självrespekt. Vi kan inte låta fabriksägarna göra som de vill.
- Tänk på de kommande generationerna. Vi gör detta inte bara för vår egen del, utan också för våra barn och barnbarn. Om vi inte tar denna kamp nu så kommer det orättvisa systemet att överföras till dem.
- Regeringen kommer att försvara oss. Regeringen kan stödja oss och kommer att skydda oss från arbetsgivarnas reaktioner. De vill inte riskera att få kritik från ILO, eller negativ uppmärksamhet i media.
- Arbetsgivarna behöver oss. Det är dyrt att utbilda nya anställda, och om vi gör detta tillsammans så kommer de att acceptera våra krav. Det blir för dyrt att sparka oss allihop. Att införa lockout blir också dyrt för dem.

Huvudargument för att INTE gå i strejk:

- Vi borde försöka övertala dem först. Att hota med strejk är bättre än att faktiskt behöva gå i strejk. Kanske kommer arbetsgivaren att uppfylla våra krav om vi får dem att förstå att situationen är omänsklig.
- Det finns en risk att regeringen går emot oss. Det är lättare att få regeringen på vår sida om vi inte strejkar. Vi kommer inte att kunna stå emot arbetsgivaren om regeringen går in och stöttar dem.
- Arbetsgivaren kommer bara att anställa nya arbetare. I dagens situation med så mycket arbetslöshet, är strejk inte ett effektivt pressmedel. Det enda som en strejk kommer bidra med är att vi förlorar jobbet. Det är bättre att ha ett dåligt jobb med liten inkomst än att inte ha ett jobb och stå utan inkomst.
- Vi har inte råd att gå utan lön under någon längre tid. Även om en strejk kan leda till bättre arbetsförhållanden på lång sikt, kommer en strejk att resultera i lägre inkomst under en tid.
- Regeringen och arbetsgivarna stöttar varandra. Det finns större anledning att tro att regeringen kommer att stötta dem än oss. Systemet är korrupt.
- Det finns en risk för att polisen kommer använda våld och gripanden för att stoppa oss. Arbetsgivare och regering kommer att slå ner hårt på en strejk, för att kunna skicka en signal till andra fabriksarbetare att det inte är värt det.

Begreppsförklaringar:

Arbetsgivare är den som ger lön till en person som utfört ett jobb. I detta rollspel så är det fabriksägarna.

Arbetstagare är en person som utför ett jobb för en arbetsgivare. I detta rollspel så är det textilarbetarna och lagerarbetarna. Arbetstagare kallas ofta bara för arbetare.

Fackförening är en organiserad grupp arbetare, vanligtvis inom samma yrkesgrupp. Fackföreningens huvuduppgift är att kämpa för bättre löner och goda arbetsvillkor. Dessa mål blir lättare att uppnå när arbetstagarna står bakom kraven, då strejk är det mest kraftfulla sättet att pressa arbetsgivarna på.

Investerare är en person eller ett företag som gör en investering, och betalar ut pengar till någon i tron på att det kan generera mer pengar på lång sikt. I detta rollspel så äger utländska företag och rika privatpersoner från andra länder många av fabrikena.

Strejk är ett helt eller delvis arbetsstopp som initieras av arbetarna och deras fackföreningar. Detta innebär att arbetarna vägrar att genomföra arbete innan vissa villkor/krav accepteras av arbetsgivarna.

Lockout är också ett arbetsstopp, men det är arbetsgivaren som kan välja att införa lockout. De gör detta för att tvinga arbetarna att avbryta sin strejk. Man kan säga att arbetsgivaren ”läser dörrarna” på arbetsplatsen. Arbetarna utesluts då från sitt lönearbete. Arbetarna som inte är i strejk blir ofta permitterade (de får gå hem), vilket skapar en intressekonflikt mellan arbetarna som strejkar på ena sidan, och de som är permitterade och fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning) på andra sidan.

ILO är FN:s internationella arbetsorganisation, skapad för att förbättra arbetsförhållandena för arbetare världen över.

Ditt förhållningssätt till de andra grupperna:

Arbetsgivare: Du är tacksam för att du har ett jobb, men gillar inte att arbetsgivaren skjuter upp på att ta tag i de dåliga arbetsvillkoren och de låga lönerna. De visar liten förståelse för att du tjänar för dåligt och att arbetsförhållandena är farliga. Det viktigaste för dig är att behålla jobbet, och du kommer inte strejka om du riskerar förlora jobbet. Du har förståelse för att företaget vill uppnå en billigare produktion än sina konkurrenter, men samtidigt ser du att fabriksägarna tar ut en stor del av vinsten till sig själva.

Regeringen: Du vet att regeringen har en nära relation med arbetsgivarna, och att det kommer bli svårt att övertyga dem att stötta er ifall det blir strejk. Ändå måste regeringen lyssna på befolkningen för att bli omvald och fortsätta kunna bestämma. Samtidigt kommer regeringen vara noggranna med att inte bli kritiserade av ILO, för att kunna behålla ett gott internationellt rykte. Det är viktigt för att de ska kunna behålla de utländska investeringarna.

Textilarbetare: Du har en bra relation med textilarbetarna, men du är lite försiktig med att slå ihop era fackföreningar, utan att först undersöka om ni har gemensamma intressen. Du har lite bättre lön än textilarbetarna så en gemensam strejk med allmänna krav kanske inte är det bästa för dig. Samtidigt är du medveten om att arbetsgivarna är rädda för en sådan sammanslagning. Du har också fått höra att strejkare innan dig har utsatts för polisvåld.

FN:s internationella arbetsorganisation ILO: ILO är i grunden en neutral organisation som betonar parternas skyldigheter och rättigheter. Detta kan vara till stor hjälp för dig. Du bör därför kontakta ILO för att lära dig mer om dina rättigheter. ILO kan ge dig råd som kan hjälpa dig att övertyga arbetsgivaren och regeringen att de ska uppfylla kraven. ILO kan också bistå med hjälp i förhandlingar och dialog (dvs. organisera ett möte i hopp om att hitta en lösning).

1.
Arbetsgivarna
som äger
textilfabriken

FABRIKSÄGARE (ARBETSGIVARE)

Uppgiften:

Arbetarna på textilfabriken Wing Ying är missnöjda med arbetsvillkoren och lönerna. Det har också förekommit anklagelser om utsläpp av kemikalier i dricksvattnet. Arbetarna har bildat fackföreningar och det finns en risk för att de kommer att gå i strejk. Du måste välja mellan dessa två alternativ i ett försök att undvika en arbetskonflikt och strejk:

1. **Lockout** – du väljer att införa lockout och stänger ner hela produktionen under en tid. Ingen av de arbetare som strejkar får lön medan de som inte strejkar fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning).
2. **Inför inte lockout** – du väljer att inte använda lockout som ett verktyg och väljer att
 - a. möta några av arbetarnas krav på bättre arbetsvillkor och högre löner
 - b. övertyga de anställda om att du inte har råd att höja lönerna och att arbetarna kan riskera att förlora sitt jobb om de går i strejk.

Lo Koon Pu säger: ”God dag! Vi äger 10 fabriker i Phnom Pen som tillverkar skor och T-shirts för en stor klädkedja i Europa. Vi är stolta över att en av våra fabriker lyfts fram som ett exempel för andra, på grund av vår höga produktion. Nu har flera nya textilfabriker byggts i området och konkurrensen har blivit tuffare. Som fabriksägare tjänar vi bra, men det finns andra som tjänar bättre än oss. Det är viktigt att framstå som förmögen när man handlar med utländska investerare, och därför har vi behållit våra höga löner. Vi har fått höra att arbetarna på textilfabriken är missnöjda med arbetsvillkoren och vad de tror är låga löner. Vissa har också anklagat oss för att hålla kemikalier i dricksvattnet. Arbetarna har bildat fackföreningar och det finns en risk för att de kommer gå i strejk. Vi är rädda för att en strejk vid denna fabrik kan leda till stora extrakostnader, vilket kommer göra det ännu svårare för oss att konkurrera med de nya fabrikerna. Dessutom kan det inspirera arbetarna vid andra fabriker att gå i strejk. Om det inträffar riskerar vi att gå i konkurs. Därför är strejk ett stort hot mot oss. Vi måste agera snabbt och bestämma ifall vi ska svara genom att använda lockout och låsa ut alla arbetare från att kunna arbeta”.

Din uppgift är nu:

1. Läs på om argumenten för och emot lockout, och deras mål för eventuella förhandlingar (nästa sida).
2. Diskutera vilka av de två valen som är bäst för dig.
3. Skriv ner förslag i strategidokumentet om hur du kan övertyga regeringen att stötta dig.
4. Skicka en representant till ILO för rådgivning (när ILO-kontoret är öppet).
5. Skicka en representant till fackföreningarna för att övertyga dem om att du inte har råd att betala högre löner, och förklara att de kan förlora jobbet om de väljer att gå i strejk.
6. När ILO gett dig besked så bestämmer du dig för att använda lockout eller inte.

Målet med förhandlingarna

1. **STREJK:** Det är viktigt för dig att skicka en tydlig signal om att strejk inte kommer att löna sig. Om arbetarna hotar med att strejka kan du svara med en lockout. Du får intrycket av att lagerarbetarna egentligen inte vill strejka. En av grupperna kan ersättas med nya arbetare, men inte båda. Det kommer att bli dyrt att utbilda så många nya människor, och det finns en risk att kvaliteten blir sämre med nya arbetare.
2. **ARBETSVILLKOR:** Du har skjutit upp på åtgärderna som skulle förbättra säkerheten och arbetsvillkoren på fabrikena, men överväger att göra något åt det nu. Du kan göra ändringar som inte kostar så mycket. Nya ventilationssystem är den dyraste åtgärden. ILO övervakar arbetsförhållandena vid fabrikena noggrant, och du vill heller inte bli kritiserad av dem.
3. **MILJÖ:** Anklagelserna om att kemikalier släpps ut från dina fabriker är allvarliga. Om det utvecklas till en nyhet i media kommer du få motta stark kritik. Du är också orolig för att arbetarna blir sjuka av förgiftat dricksvatten. Regeringen kommer då behöva stänga ner fabrikena tills ordentliga undersökningar har genomförts. Du har inte råd med det, och det kan också innebära att samarbetet med regeringen försämras. Du kan välja att anställa någon för att undersöka utsläppen, istället för att byta ut ventilationssystemet på textilfabriken.
4. **LÖN:** Du måste se till att din ekonomi är hållbar. Det betyder att den måste vara rättvis och varaktig, och tillräckligt stabil för att tillgodose behoven nu, och i framtiden. Om du ökar lönen för alla arbetare på alla 10 fabriker, kommer det vara svårt att konkurrera med de nya fabrikena. Alla textilarbetare tjänar 450 kr per månad och lagerarbetarna tjänar 750 kr. Lagerarbetet är farligare. Om alla arbetare organiserar sig i en gemensam fackförening som går ut i strejk, kan det kosta dig mer i förlorad produktion än vad det kostar att öka lönerna på textilfabriken med 100 kr. Genom att öka lönerna på en fabrik riskerar du dock att andra fabriksarbetare kommer kräva samma sak.

Huvudargument FÖR att införa lockout

- Vi kommer bli utkonkurrerade ifall vi ger upp. Om vi uppfyller de anställdas krav, utan att andra företag gör detsamma, kommer vi att tappa vår konkurrenskraft, och på lång sikt kommer vi gå i konkurs.
- Arbetarna känner framgång och kommer efterfråga ännu mer i nästa omgång. Vi måste slå till hårt omedelbart för att inte verka svaga, annars kommer vi förlora kampen i det långa loppet.
- Strejken kommer att inspirera arbetare på de andra fabrikena, och problemet växer sig större och större.
- Lockout är det billigaste alternativet. Vi kommer förlora pengar oavsett vad vi gör.
- Vi måste visa regeringen att vi har kontroll. De är lika oroliga som oss över att utländska fabriker kommer att utkonkurrera Kambodjas textilindustri. Regeringen kommer antagligen att acceptera vårt införande av en lockout. Vi skyddar regeringens intressen genom att slå till hårt mot ett hot om strejk.
- Strejk ökar risken för bojkottkampanjer. Om regeringen använder våld mot de som strejkar så kommer det skapa större uppmärksamhet i internationell media riktad mot våra fabriker, än om vi inför lockout. Konsumenter i andra länder bryr sig inte om våra arbetare förrän de stora medierna skriver om det.

Huvudargument för att INTE införa lockout

- Vi kan förhindra att uppmärksamhet riktas mot dåliga arbetsförhållanden, om vi uppfyller arbetarnas krav nu och undviker lockout. Då slipper vi billigt undan.
- Lockout kostar pengar, pengar som vi kan spendera på att förbättra fabriken.
- Vi riskerar att bli straffade av regeringen för att ha infört lockouts, om de väljer att stödja arbetarna. Vi bör ta reda på vad regeringen tänker om saken innan vi beslutar.
- Produktiviteten kan öka på lång sikt ifall förbättrade arbetsförhållanden leder till mindre sjukdom, skador och dödsfall. Välbefinnande och hälsa är viktigt.
- Att förbättra arbetarnas arbetsvillkor och höja lönerna skulle kunna ge oss ett bättre internationellt rykte. Vi kan använda det som bra marknadsföring, vilket i sin tur kan öka investerarnas intresse för våra fabriker. Det kommer att kunna ge oss ”goodwill” både från kunder och regeringen.

Begreppsförklaringar:

Arbetsgivare är den som ger lön till en person som utfört ett jobb. I detta rollspel så är det fabriksägarna.

Arbetstagare är en person som utför ett jobb för en arbetsgivare. I detta rollspel så är det textilarbetarna och lagerarbetarna. Arbetstagare kallas ofta bara för arbetare.

Fackförening är en organiserad grupp arbetare, vanligtvis inom samma yrkesgrupp. Fackföreningens huvuduppgift är att kämpa för bättre löner och goda arbetsvillkor. Dessa mål blir lättare att uppnå när arbetstagarna står bakom kraven, då strejk är det mest kraftfulla sättet att pressa arbetsgivarna på.

Fackförbund är en sammanslutning av flera fackföreningar.

Investerare är en person eller ett företag som gör en investering, och betalar ut pengar till någon i tron på att det kan generera mer pengar på lång sikt. I detta rollspel så äger utländska företag och rika privatpersoner från andra länder många av fabrikena.

Strejk är ett helt eller delvis arbetsstopp som initieras av arbetarna och deras fackföreningar. Detta innebär att arbetarna vägrar att genomföra arbete innan vissa villkor/krav accepteras av arbetsgivarna.

Lockout är också ett arbetsstopp, men det är arbetsgivaren som kan välja att införa lockout. De gör detta för att tvinga arbetarna att avbryta sin strejk. Man kan säga att arbetsgivaren ”låser dörrarna” på arbetsplatsen. Arbetarna utesluts då från sitt lönearbete. Arbetarna som inte är i strejk blir ofta permitterade (de får gå hem), vilket skapar en intressekonflikt mellan arbetarna som strejkar på ena sidan, och de som är permitterade och fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning) på andra sidan.

ILO är FN:s internationella arbetsorganisation, skapad för att förbättra arbetsförhållandena för arbetare världen över.

REGERINGEN

Arbetarna på textilfabriken Wing Ying är missnöjda med arbetsvillkoren och lönerna. Det har också kommit fram information om utsläpp av kemikalier i dricksvattnet i Phnom Pen. Arbetarna har bildat fackföreningar och det finns en risk att de kommer börja strejka. Förutom att överväga om du ska undersöka utsläppet av kemikalier, måste du även välja vem du ska stödja i denna arbetskonflikt:

1. **Stödja arbetsgivarna** – du väljer att stödja arbetsgivarna i att införa lockout, och hjälper till med att försöka övertyga de anställda om att det inte kommer löna sig att strejka. Om det införs en lockout på textilfabriken så kommer hela produktionen att stängas ner under en period och ingen kommer att få betalt.
2. **Stödja arbetarna** – du väljer att stödja de anställda i att få sina krav uppfyllda om bättre arbetsvillkor och höjda löner. Du sätter press på arbetsgivarna och ber dem att bidra ekonomiskt.
3. **Inte ta parti med någon** – du tycker att det viktigaste är att arbetsgivare och anställda kommer fram till att varken lockout eller strejk är några bra långsiktiga lösningar. Därför har du beslutat att förhandla mellan parterna för att se hur du kan hjälpa till med att lösa konflikten.

Sat Somath berättar: "God dag! Vi arbetar i statsministeriet och representerar Kambodjas regering. Vi ansvarar för politiken knuten till arbetskraft och jobb-möjligheter, och de lagar och åtgärder som arbetsgivare och anställda måste följa. Vi är även ansvariga för att övervaka arbetsvillkoren för alla arbetstagare i landet. Vi har också makten att fastställa minimilöner för arbetare. Textilfabrikerna i landet bidrar till stor ekonomisk tillväxt i landet. Vi har ett gott samarbete med fabriksägarna, och försöker möjliggöra för dem att öka fabrikernas produktivitet. Kläder och skor har blivit landets viktigaste exportvaror. Det är viktigt för oss att se till att investerare väljer att investera i fabriker här, snarare än i andra länder. Det är mycket viktigt att vi säkerställer politisk och ekonomisk stabilitet. Ett hot mot nya investeringar i landet är att arbetare går i strejk med krav på höjda löner och bättre arbetsvillkor. Det kan skapa oro i ekonomin. Samtidigt är vårt parti beroende av att bli omvald nästa år, och eftersom arbetare i allmänhet representerar många av våra väljare så är detta ett svårt dilemma."

Din uppgift är nu:

1. Läs på om argumenten för att stödja arbetsgivare respektive anställda (nedan).
2. Diskutera vilka av de tre alternativen ovan som är bäst för dig.
3. Skriv ner förslag på hur du kan hjälpa till att hitta en lösning.
4. Skicka en representant till ILO för rådgivning (när ILO-kontoret är öppet).
5. Skicka en representant för att lyssna på arbetsgivarna och bestäm om du vill stödja dem.
6. Skicka en representant till fackföreningarna och lyssna på vad de har att säga.
7. När ILO gett besked måste ni komma överens om huruvida ni ska stödja en av parterna eller inte.

Målet med förhandlingarna

1. **STREJK:** Det är viktigt för dig att skicka en tydlig signal om att strejk inte kommer att löna sig. Om arbetarna hotar med att strejka kan du stötta arbetsgivarna i att införa lockout. Det är viktigt för dig att behålla lugn och ordning i samhället, och med många protesterande arbetare på gatan måste du förbereda polisen för att det kan bli upplopp och förstörelse i staden.
2. **ARBETSVILLKOR:** Du har gett fabriksägarna tillåtelse att skjuta upp projekt som var till för att förbättra säkerheten och arbetsvillkoren på fabrikerna. Du deltog nyligen på ILO:s arbetskonferens i Genève, där du kritiserades för dessa uppskjutningar, och för dålig arbetsmiljö i fabrikerna. ILO har nu etablerat ett kontor i Phnom Pen och övervakar noga arbetsvillkoren på fabrikerna, och du vill inte bli kritiserad av dem igen.
3. **MILJÖ:** Nyheten om att kemikalier har släppts ut från fabrikerna i Phnom Pen är mycket allvarligt. Om det blir uppmärksammat i media, kan du riskera att få kritik av ILO för det. Du är också orolig för att befolkningen ska bli sjuk av förgiftat dricksvatten. Därför måste du överväga att be fabriksägarna stänga till dess att noggranna undersökningar har genomförts. I så fall kan du välja att betala för alla undersökningar själv, eller bestämma att fabriksägarna ska betala för undersökningarna på fabriken.
4. **LÖN:** Du måste se till att ekonomin är hållbar. Det betyder att den måste vara rättvis och varaktig, och tillräckligt stabil för att tillgodose behoven nu, och i framtiden. Du kan välja att höja minimilönen i landet, men måste samtidigt se till att det fortfarande är attraktivt att investera i Kambodjas textilindustri. Annars finns risken att pengar flyttas ut ur landet. Du måste också prata med fabriksägarna för att ta reda på om de har råd att betala högre löner.

Huvudargument FÖR att stödja ARBETSGIVARNA

- Det är för riskabelt att gå emot dem om vi ska behålla makten. Vi behöver fabriksägarna på vår sida för att vår politik ska ge resultat.
- En dominoeffekt kan påverka hela näringslivet om vi inte stöttar arbetsgivarna i denna fråga. Detta i sin tur kan komma att få vårt land att förlora sin konkurrenskraft på den internationella marknaden. Vår ekonomi kommer att försvagas och tillväxten gå ner. Det är inte ansvarsfullt av oss som statschefer att låta en sådan sak hända.
- Investeringar kan komma att flytta sina pengar ut ur landet om vi visar tecken på att tappa konkurrenskraft. Det kommer att drabba landets ekonomi hårt. Det kan skapa arbetslöshet och är därför inte heller i arbetarnas intresse. De strejkande vet därför inte sitt eget bästa. Vi kan inte låta några ansvarslösa och giriga arbetare äventyra landets framtid!

Huvudargument FÖR att stödja ARBETARNA

- Vi önskar vara populära bland befolkningen. De flesta av våra väljare finns bland arbetarna.
- Vi får dåligt rykte, både hos befolkningen och internationellt, om vi inte stöttar arbetarna i en eventuell arbetskonflikt och ser till att säkerställa bättre arbetsvillkor i fabriker.
- Vi bör undvika kritik från ILO och andra internationella aktörer. Kritiken ökar även risken för en internationell konsumentbojkott.
- I själva verket har de anställda lagen på sin sida i denna fråga. Att vi verkställer lagen kommer bidra till lugn och ordning och finansiell stabilitet.
- Fara för revolution och socialism är anledning till att stötta arbetarna nu medan kraven fortfarande är måttliga. Om vi stöttar arbetsgivarna kommer det utgöra en grund för mer radikala rörelser som kan komma att riktas mot oss som politiker.
- En strejk är dyr, men en lockout är ännu dyrare för staten. Vi kan inte bemöta produktionsstopp med ännu fler produktionsstopp. Så om vi inte kommer att stötta arbetarna, bör vi åtminstone bidra till att de olika parterna komma överens så snart som möjligt, så att produktionen kan fortgå. Vi bör ta reda på vad de andra parterna tänker göra.

Begreppsförklaringar:

Arbetsgivare är den som ger lön till en person som utfört ett jobb. I detta rollspel så är det fabriksägarna.

Arbetstagare är en person som utför ett jobb för en arbetsgivare. I detta rollspel så är det textilarbetarna och lagerarbetarna. Arbetstagare kallas ofta bara för arbetare.

Fackförening är en organiserad grupp arbetare, vanligtvis inom samma yrkesgrupp. Fackföreningens huvuduppgift är att kämpa för bättre löner och goda arbetsvillkor. Dessa mål blir lättare att uppnå när arbetstagarna står bakom kraven, då strejk är det mest kraftfulla sättet att pressa arbetsgivarna på.

Fackförbund är en sammanslutning av flera fackföreningar.

Investerare är en person eller ett företag som gör en investering, och betalar ut pengar till någon i tron på att det kan generera mer pengar på lång sikt. I detta rollspel så äger utländska företag och rika privatpersoner från andra länder många av fabrikena.

Strejk är ett helt eller delvis arbetsstopp som initieras av arbetarna och deras fackföreningar. Detta innebär att arbetarna vägrar att genomföra arbete innan vissa villkor/krav accepteras av arbetsgivarna.

Lockout är också ett arbetsstopp, men det är arbetsgivaren som kan välja att införa lockout. De gör detta för att tvinga arbetarna för att avbryta sin strejk. Man kan säga att arbetsgivaren "låser dörrarna" på arbetsplatsen. Arbetarna utesluts då från sitt lönearbete. Arbetarna som inte är i strejk blir ofta permitterade (de får gå hem), vilket skapar en intressekonflikt mellan arbetarna som strejkar på ena sidan, och de som är permitterade och fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning) på andra sidan.

ILO är FN:s internationella arbetsorganisation, skapad för att förbättra arbetsförhållandena för arbetare världen över.

3.
FN:s arbets-
organisation
(ILO)

FN:S ARBETSORGANISATION ILO

Du är del av en expertgrupp från ILO (International Labour Organization). ILO är FN:s arbetsorganisation, skapad för att förbättra arbetsvillkoren för arbetare världen över. I det här rollspelet arbetar du med arbetsvillkoren i ett så kallat lågkostnadsland (länder där det är billigt att producera konsumtionsvaror i). Kambodja är ett av länderna som du har övervakat, och du kommer agera som rådgivare för de tre parterna i Kambodjas arbetsliv, dvs. de anställda, arbetsgivare och regering. Genom observationer har du lärt dig om situationen i Kambodja, och dess positiva och negativa sidor. Det positiva är att ekonomin växer, exporten växer, de utländska investeringarna är höga och den politiska situationen är stabil. Det negativa är att de anställda på textilfabrikerna inte får tillräckligt med lön, särskilt i relation till de stigande livsmedelspriserna i landet. Den ekonomiska utvecklingen har ökat klyftan mellan rika och fattiga i Kambodja, vilket har lett till omfattande missnöje bland fabriksarbetarna som känner att de utnyttjas av makteliten. Du har fått information om att arbetsvillkoren för arbetarna är hårt kritiserade på fabrikerna.

I detta sammanhang är ILO:s roll:

1. Ge råd till de fackföreningar som önskar (dvs. arbetarna);
2. Försöka få fabriksägarna att föra en dialog med arbetarna, eventuellt också med regeringen;
3. Ställa krav och lämna rekommendationer till regeringen baserat på vilka internationella lagar de har anslutit sig till eller borde ha anslutit sig till.

Men förbered först en kort presentation om vem du är och vad ILO arbetar med, som du kommer att presentera för de andra grupperna. Med det menas att ni ska läsa upp (med personlig inlevelse) informationen i ”Fakta om ILO”. Ni kommer få några minuter till att sätta er in i rollen och fördela vem som ska säga vad i presentationen.

Du har också fått råd som du ska vidarebefordra till de grupper som kommer och söker stöd. Dessa råd bör inte avslöjas i själva presentationen, utan bara förmedlas det till de representanter som varje grupp skickar till dig. Rådgivningen ska ges muntligt och bara ett råd åt gången!

Ni är två personer. Den ena ansvarar för att ge råd till de anställda, medan den andra har ansvar för att ge råd till arbetsgivare och myndigheter. De frågor de står inför är följande:

- De anställda måste välja om de ska gå i strejk eller inte.
- Arbetsgivarna bör välja om de ska införa lockout eller inte.
- Regeringen bör diskutera huruvida de ska stötta arbetarna eller arbetsgivarna

Begreppsförklaringar:

Arbetsgivare är den som ger lön till en person som utfört ett jobb. I detta rollspel så är det fabriksägarna.

Arbetstagare är en person som utför ett jobb för en arbetsgivare. I detta rollspel så är det textilarbetarna och lagerarbetarna. Arbetstagare kallas ofta bara för arbetare.

Fackförening är en organiserad grupp arbetare, vanligtvis inom samma yrkesgrupp. Fackföreningens huvuduppgift är att kämpa för bättre löner och goda arbetsvillkor. Dessa mål blir lättare att uppnå när arbetstagarna står bakom kraven, då strejk är det mest kraftfulla sättet att pressa arbetsgivarna på.

Strejk är ett helt eller delvis arbetsstopp som initieras av arbetarna och deras fackföreningar. Detta innebär att arbetarna vägrar att genomföra arbete innan vissa villkor/krav accepteras av arbetsgivarna.

Lockout är också ett arbetsstopp, men det är arbetsgivaren som kan välja att införa lockout. De gör detta för att tvinga arbetarna att avbryta sin strejk. Man kan säga att arbetsgivaren ”låser dörrarna” på arbetsplatsen. Arbetarna utesluts då från sitt lönearbete. Arbetarna som inte är i strejk blir ofta permitterade (de får gå hem), vilket skapar en intressekonflikt mellan arbetarna som strejkar på ena sidan, och de som är permitterade och som fortfarande får lön (arbetslöshetsersättning) på andra sidan.

Rådgivning och kritik till arbetsgivare och regering:

- Uppmuntra arbetsgivare och regering att skapa dialog med arbetarna.
- Påminn om att konsumenter i Europa i allt högre grad intresserar sig för etiskt producerade kläder, och att FN nyligen inlett en informationskampanj om tvångsarbete som kan stärka denna trend med etisk handel.
- Påminn om att regeringen har åtagit sig FN:s mål för hållbar utveckling, där mål 8 handlar om ”anständigt arbete för alla” och ”ekonomisk tillväxt”
- Enligt den senaste ILO-rapporten om textilindustrin i Kambodja var listan över brott mot ILO-regler lång: 85% av företagen bedrev mer än två timmar oövertid dagligen, sex dagar i veckan. 65% av produktionsanläggningarna var för varma; i 53% av fabriken var nödutgångarna blockerade. Detta strider mot deras skyldigheter gentemot ILO.
- Påminn om två av de viktigaste ILO-konventionerna, nr 87 och nr 98, som garanterar friheten att organisera sig i föreningar och att genomföra kollektiva förhandlingar.

Rådgivning till arbetarna:

- Arbetarförbundet bör samarbeta med andra fackföreningar i samma bransch eftersom de har gemensamma intressen och kan samordna varje gemensam strejk. Detta skapar extra styrka. Baksidan av en sådan sammanslagning är om arbetarna verkar för ”militanta” för en potentiellt lyhörd och samarbetsvillig arbetsgivare. Då kan de förlora legitimiteten och få staten och resterande befolkning mot dem. Därför är ett bra tips att alla parter ses för en gemensam dialog.
- Det finns många fördelar med att skapa dialog med regering och arbetsgivare, för att utforska lösningar som kan skydda flera intressen samtidigt.
- Rätten till strejk garanteras som en mänsklig rättighet i artikel 8 i 1967 års konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.
- Påminner om att regeringen, såväl som arbetsgivarorganisationen som företagsledaren är en del av, har ratificerat (godkänt) ILO-konventionerna nr 87 och nr 98, som ålägger dem att säkra arbetarnas frihet genom att organisera sig i fackföreningar och att leda kollektiva förhandlingar.
- Påminner om att regeringen har förpliktat sig till FN.

FAKTA OM ILO**ILO tillhandahåller följande information:**

- Vi är ILO, International Labour Organization
- ILO är en unik aktör i FN-systemet med sin trepartsstruktur som består av medlemsländernas fackföreningar, arbetsgivarorganisationer och regering.
- ILO är FN:s vakthund i arbetslivet och ser till att alla parter följer lagar och förordningar.
- ILO engagerar sig särskilt i att bekämpa barnarbete och tvångsarbete, och se till att arbetstagarna har organisatorisk frihet och jämlikhet på arbetsplatsen.
- Organisationsfrihet handlar om att möjliggöra för arbetstagare att fritt organisera sig i fackföreningar utan hinder från varken arbetsgivare och regering.
- Organisationsfriheten är viktig för att säkerställa andra rättigheter på arbetsplatsen.
- ILO har för närvarande 186 medlemsländer och har varit en av de mest framgångsrika organisationerna i FN-systemet.
- Vi förklarar härmed ILO:s kontor i Kambodja som öppet. Parterna är nu välkomna till oss för dialog.

Slutsats för rollspelet

SLUTSATS FÖR ROLLSPELET SPELAT PÅ 3 GRUPPER

Hur kårar jag en vinnare?

Vilket alternativ som är det bästa beror på vad de andra grupperna har valt. Vem som vinner och förlorar bestäms av kombinationen av valen som de 3 grupperna har gjort. Detta beräknas med hjälp av ett värdesystem som ger olika sifferkombinationer.

- **Arbetarna** står inför två val som ger följande värde:
1 för strejk och 2 för att avstå från strejk.
- **Arbetsgivare** står inför två val som ger följande värde:
1 för lockout och 2 för att avstå från lockout.
- **Regeringen** står inför tre val, som ger följande värde:
1 för att stötta arbetarna, 2 för att stötta arbetsgivarna och 3 för att inte ta parti utan endast främja dialog mellan parterna.

De olika svarsalternativen innehåller olika sifferkombinationer, till exempel (1,1,2), vilket innebär att arbetarna går i strejk (1), arbetsgivarna inför lockout (1) och regeringen stöttar arbetsgivarna (2). Varje sifferkombination har sin egen slutsats (se nedan). Hitta den kombination som spelet resulterade i, och läs upp det för klassen.

- Gul markör = **arbetare** vinner
- Röd markör = **arbetsgivare** vinner
- Grönt teckensnitt = **alla** vinner lite

(1,1,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna tappar vinster, men landets ekonomi klarar sig bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(1,1,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till att de dåliga arbetsvillkoren fortsätter. Fackföreningsledarna hamnar i fängelse, arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men är nöjda med att arbetsgivarna tog större delen av ansvaret så att arbetarnas missnöje inte endast riktades mot regeringen. De internationella investeringarna förblir kvar i Kambodja, men kostnaderna för polis, hälsa och social oro ökar.

(1,1,3)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna lyckades inte helt få genomslag för sina krav på grund av stort motstånd. Men strejken, i kombination med att regeringen förhållit sig passiva, ökade trycket på arbetsgivarna och ledde till en liten förbättring av arbetsförhållandena. Arbetsgivarna förlorar lite pengar på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra.

(1,2,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att bli opopulära bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna tappar vinster, men landets ekonomi klarar sig bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(1,2,2)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna lyckades inte helt få genomslag för sina krav på grund av stort motstånd från regeringen. Men strejken ledde till en liten förbättring av arbetsförhållandena eftersom arbetsgivarna var tillmötesgående. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten, eftersom regeringens inställning begränsar omfattningen av reformerna. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra.

(1,2,3)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna fick inte igenom sina krav då de upplevdes som kompromisslösa inför de lyhörda arbetsgivarna och den samarbetsvilliga regeringen. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men har klarat sig bra igenom detta. Eftersom arbetarna upplevdes som kompromisslösa innebär det att både arbetsgivare och regering nu kommer ändra sin attityd, och i nästa omgång slå ner hårdare på arbetarnas rättigheter, genom både lockout och användning av våld. Resultatet leder till att de dåliga arbetsvillkoren fortsätter. Fackföreningsledarna hamnar i fängelse, arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig. De internationella investeringarna förblir kvar i Kambodja, men kostnaderna för polis, hälsa och social oro ökar.

(2,1,1)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för sina krav, för utan strejk upplevs de inte som tillräckligt starka. Men regeringens stöd för arbetarnas rättigheter ökar ändå trycket på arbetsgivarna och leder till en viss förbättring av arbetsvillkoren. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra. Att regeringen har främjat arbetarnas rättigheter har gjort regeringen populär bland befolkningen, även om landets ekonomiska elit är mer skeptiskt inställd till regeringen än tidigare. Samtidigt är regeringen glada över att lyckas upprätthålla lugn och ordning i landet.

(2,1,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringens stöd till arbetsgivarna har gjort regeringen mindre populär bland befolkningen. Ändå är regeringen nöjda med att situationen för tillfället förblir lugn och stabil.

(2,1,3)

Det är arbetsgivarna och regeringen som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Det faktum att regeringen har visat sig öppna för arbetarnas rättigheter har inneburit att regeringen har undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Regeringen är glad över att kunna upprätthålla lugn och ordning i landet.

(2,2,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Hotet om strejk har visat sig vara tillräckligt för att både arbetsgivare och regering ska vilja förbättra förutsättningarna för de anställda. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för arbetarna. Regeringen är nöjd med att inge strejker inträffade och att lugn och ordning vann. Genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna förlorar mest, men är fortfarande nöjda med att ha undvikit strejk.

(2,2,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna eftersom utan strejk eller stöd från staten, ser arbetsgivarna inte något behov av att ändra på varken arbetarnas lön eller arbetsvillkor. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringens stöd till arbetsgivarna har gjort att de förlorat popularitet bland befolkningen. Trots detta så är regeringen nöjd med att situationen för tillfället förblir lugn och stabil.

(2,2,3)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för sina krav, för utan strejk upplevs de inte som tillräckligt starka. Men arbetsgivarens passiva roll innebär att regeringens försök till dialog mellan parterna ändå leder till vissa förändringar i arbetsvillkoren. ILO kommer också ut som starkare ur konflikten, tack vare sin framgång med att genomföra fredliga förhandlingar. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra. Regeringen är därför nöjd och lyckas samtidigt upprätthålla lugn och ordning i landet.

SLUTSATS FÖR ROLL SPELET SPELAT PÅ 4 GRUPPER**Hur kårar jag en vinnare?**

Vilket alternativ som är det bästa beror på vad de andra grupperna har valt. Vem som vinner och förlorar bestäms av kombinationen av valen som de 4 grupperna har gjort. Detta beräknas med hjälp av ett värdesystem som ger olika sifferkombinationer.

- **Arbetarna** är två grupper (fackföreningar) som står inför två val som ger följande värde:
1 om båda väljer att strejka, 2 om ingen strejkar, 3 om bara en av grupperna strejkar.
- **Arbetsgivare** står inför två val som ger följande värde:
1 för lockout och 2 för att avstå från lockout.
- **Regeringen** står inför tre val, som ger följande värde:
1 för att stötta arbetarna, 2 för att stötta arbetsgivarna och 3 för att inte ta parti utan endast främja dialog mellan parterna.

De olika svarsalternativen innehåller olika sifferkombinationer, till exempel (1,1,2), vilket innebär att arbetarna går i strejk (1), arbetsgivarna inför lockout (1) och regeringen stöttar arbetsgivarna (2). Varje sifferkombination har sin egen slutsats (se nedan). Hitta den kombination som spelet resulterade i, och läs upp det för klassen.

- Gul markör = **arbetare** vinner
- Röd markör = **arbetsgivare** vinner
- Grönt teckensnitt = **alla** vinner lite

OBS: Resultatet av kombinationerna (1,2,2), (1,1,3) och (1,2,3) kallas i den första omgången för oavgjort, och avgörs därefter av om fackföreningarna på de olika fabrikena har gått samman eller inte (dvs. bildat en gemensam fackförening). Dessa kombinationer har därför två potentiella slutsatser (välj den som passar).

(1,1,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna tappar vinster, men landets ekonomi klarar sig bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(1,1,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till att de dåliga arbetsvillkoren fortsätter. Fackföreningsledarna hamnar i fängelse, arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men är nöjda med att arbetsgivarna tog större delen av ansvaret så att arbetarnas missnöje inte endast riktades mot regeringen. De internationella investeringarna förblir kvar i Kambodja, men kostnaderna för polis, hälsa och social oro ökar.

(1,1,3) – Om fackföreningarna har bildat ett gemensamt fackförbund

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Om inte fackföreningarna gått samman och bildat en mäktig union skulle de inte ha vunnit. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men har ändå kommit ut ur konflikten väl. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna förlorar vinster, men landets ekonomi går bra. Det blir visserligen något färre investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för sjukvård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(1,1,3) Om fackföreningarna INTE har bildat ett gemensamt fackförbund

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men har ändå kommit ut ur konflikten väl. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Om fackföreningarna hade gått samman och bildat ett mäktigt fackförbund, skulle de ha nått framgång med sina krav. Resultatet leder till att de dåliga arbetsvillkoren fortsätter. Fackföreningsledarna hamnar i fängelse, arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. De internationella investeringarna förblir kvar i Kambodja, men kostnaderna för polis, hälsa och social oro ökar.

(1,2,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att bli opopulära bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna tappar vinster, men landets ekonomi klarar sig bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

■ (1,2,2) Om fackföreningarna har bildat ett gemensamt fackförbund

Det är arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Om inte fackföreningarna gått samman och bildat en mäktig union hade det inte gått lika bra. Regeringen är den tydliga förloraren. De föredrog lugn och ordning och har förlorat en hel del legitimitet gentemot sina väljare. Arbetsgivarna förlorar vinster och blir också en av förlorarna i spelet. Landet ekonomi går bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

■ (1,2,2) Om fackföreningarna INTE har bildat ett gemensamt fackförbund

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för dina krav på grund av motstånd från regeringen. Men strejken leder till en liten förbättring av arbetsförhållandena eftersom arbetsgivarna var tillmötesgående. Om de två fackföreningarna gått samman och bildat ett fackförbund hade strejken gått ännu bättre. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten eftersom regeringens inställning begränsar omfattningen av reformerna. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra.

■ (1,2,3) Om fackföreningarna har bildat en gemensam fackförening

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Regeringen hade föredragit lugn och ordning, men har ändå kommit ut ur konflikten väl. Arbetarna fick inte igenom sina krav då de upplevdes som kompromisslösa inför de lyhörda arbetsgivarna och den samarbetsvilliga regeringen. Om inte fackföreningarna gått samman och bildat en gemensam union, så hade de kanske inte verkat så hotfulla gentemot de andras intressen, och fått igenom sina krav. Eftersom arbetarna upplevdes som kompromisslösa ändrar både arbetsgivare och regering sin attityd, och äventyrar därmed arbetarnas rättigheter genom både lockout och användning av våld. Resultatet leder till att de dåliga arbetsvillkoren fortsätter. Fackföreningsledarna hamnar i fängelse, arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig. De internationella investeringarna förblir kvar i Kambodja, men kostnaderna för polis, hälsa och social oro ökar.

■ (1,2,3) Om fackföreningen INTE har bildat ett gemensamt fackförbund

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för de anställda. Regeringen är missnöjd med att arbetarna strejkade, men eftersom fackföreningarna inte hade gått samman så verkade inte de strejkande som ett tillräckligt stort hot. Genom att lyssna till arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna förlorar vinster, men landets ekonomi går bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(2,1,1)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för sina krav, för utan strejk upplevs de inte som tillräckligt starka. Men regeringens stöd för arbetarnas rättigheter ökar ändå trycket på arbetsgivarna och leder till en viss förbättring av arbetsvillkoren. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten. Utländska investerare behåller sina pengar i landet och ekonomin går fortsatt bra. Att regeringen har främjat arbetarnas rättigheter har gjort regeringen populär bland befolkningen, även om landets ekonomiska elit är mer skeptiskt inställd till regeringen än tidigare. Samtidigt är regeringen glada över att lyckas upprätthålla lugn och ordning i landet.

(2,1,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringens stöd till arbetsgivarna har gjort regeringen mindre populär bland befolkningen. Ändå är regeringen nöjda med att situationen för tillfället förblir lugn och stabil.

(2,1,3)

Det är arbetsgivarna och regeringen som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Det faktum att regeringen har visat sig vara öppna inför arbetarnas rättigheter har inneburit att regeringen har undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Regeringen är glad över att kunna upprätthålla lugn och ordning i landet.

(2,2,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Hotet om strejk har visat sig vara tillräckligt för att både arbetsgivare och regering ska vilja förbättra förutsättningarna för de anställda. Resultatet leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för arbetarna. Regeringen är nöjd med att inge strejker inträffade och att lugn och ordning vann. Genom att stötta arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna förlorar mest, men är fortfarande nöjda med att ha undvikit strejk.

(2,2,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna eftersom utan strejk eller stöd från staten, ser arbetsgivarna inte något behov av att ändra på varken arbetarnas lön eller arbetsvillkor. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringens stöd till arbetsgivarna har gjort att de förlorat popularitet bland befolkningen. Trots detta så är regeringen nöjd med att situationen för tillfället förblir lugn och stabil.

(2,2,3)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för sina krav, för utan strejk upplevs de inte som tillräckligt starka. Men arbetsgivarens passiva roll innebär att regeringens försök till dialog mellan parterna ändå leder till vissa förändringar i arbetsvillkoren. ILO kommer också ut som starkare ur konflikten, tack vare sin framgång med att genomföra fredliga förhandlingar. Arbetsgivarna förlorar lite på de förändringar som införs, men behåller fortfarande mycket av vinsten.

(3,1,1)

Det är arbetsgivarna och regeringen som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Hade båda fackföreningarna gått i strejk hade arbetarna varit tillräckligt starka för att få igenom sina krav. Resultatet leder istället till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Det faktum att regeringen har visat sig vara öppna inför arbetarnas rättigheter har inneburit att regeringen har undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Samtidigt är regeringen glad över att kunna upprätthålla lugn och ordning i landet.

(3,1,2)

Det är främst arbetsgivarna som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Resultatet leder istället till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Regeringens stöd till arbetsgivarna har gjort att regeringen förlorar popularitet bland befolkningen. Ändå är regeringen nöjd med att situationen för närvarande förblir lugn och stabil.

(3,1,3)

Det är arbetsgivarna och regeringen som vinner spelet. Arbetarna är de tydliga förlorarna. Hade båda fackföreningarna gått i strejk hade arbetarna varit tillräckligt starka för att få igenom sina krav. Resultatet leder istället till en fortsättning av de dåliga arbetsvillkoren. Arbetsgivarna behåller vinsten och landets ekonomi klarar sig bra. Det faktum att regeringen har visat sig vara öppna inför arbetarnas rättigheter har inneburit att regeringen har undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Samtidigt är regeringen glad över att kunna upprätthålla lugn och ordning i landet.

(3,2,1)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Både strejk och hotet om strejk leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för alla arbetare. Genom att stödja arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna förlorar vinster, men landets ekonomi går bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

(3,2,2)

Detta resultat innebär att alla parter vinner lite vardera. Arbetarna får inte fullt genomslag för sina krav. Hade de gått samman i en strejk hade de varit tillräckligt starka för att vinna konflikten. Eftersom strejken inte genomfördes med full kraft kommer arbetsgivarna bara förbättra arbetsvillkoren något – lite högre lön men inga kortare arbetsdagar. Regeringen är missnöjd med att arbetsgivarna inte slog till hårdare med strejkarna, men samtidigt glada över att strejken blev liten och oron kortlivad. Regeringens stöd till arbetsgivarna har inneburit att regeringen förlorat popularitet bland befolkningen, vilket kan ge problem på längre sikt. Ändå är regeringen nöjd med att situationen för tillfället förblir lugn och stabil.

(3,2,3)

Det är främst arbetarna som vinner spelet. Både strejk och hotet om strejk leder till höjda löner och kortare arbetsdagar för alla arbetare. Regeringen är missnöjd med att en del av arbetare valde att strejka, men är glada över att oron blev kortlivad, och genom att lyssna till arbetarnas rättigheter har regeringen undvikit att förlora popularitet bland befolkningen. Arbetsgivarna är de tydliga förlorarna. Arbetsgivarna förlorar vinster, men landets ekonomi går bra. Visserligen så kommer landet se mindre av investeringar från utlandet, men denna förlust kompenseras av låg arbetslöshet och lägre kostnader för hälsovård, samt större lugn och ordning på gatorna.

Digitalt diskussionsunderlag

Fördela rollerna *regering*, *arbetsgivare*, *konsument* och *textilarbetare* i gruppen.

Regering

Läs artikeln från naturvårdsverket om aktuellt nationell och internationellt arbete för en hållbar textilindustri, och fundera på följande fråga:

- Vilka andra åtgärder kan regeringen vidta för att hjälpa konsumenter att agera hållbart?

<http://www.naturvardsverket.se/hallbara-textilier/>

Arbetsgivare

Läs på om H&Ms svar på Nordeas kritik, och tänk över följande fråga:

- Vad kan arbetsgivare som H&M göra för att förbättra textilarbetarnas villkor?

<https://omni.se/h-m-slar-tillbaka-mot-kritik-om-laga-loner-forenklat/a/78bwo>

<https://www.tv4.se/kalla-fakta/artiklar/kalla-fakta-svarar-pa-hms-kritik-mot-granskningen-5088311504bf7214a3000004>

Konsument

Läs på om vad du kan göra för att konsumera mer medvetet och tänk på följande frågor:

- Vad kan konsumenter här i Sverige göra för att påverka textilindustrin i Kambodja?
- Vilken typ av konsumentkraft visar sig ha effekt?

<https://www.sverigeskonsumenter.se/vad-du-kan-gora/konsumera-medvetet/globala-malen/>

Textilarbetare

Läs om textilarbetare i Kambodja som kämpar för sina rättigheter efter att en fabrik stängt ned utan att betala ut lön.

Tänk på följande frågor:

- Vad kan en textilarbetare själv göra för att påverka sin arbetssituation?
- Hur kan en textilarbetare hjälpa till för att säkerställa ett anständigt arbetsliv för fler än sig själv?

<https://www.arbetaren.se/2013/03/07/textilarbetare-vann-lonestrid-i-kambodja>